

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 89/05-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. júna 2005 v senáte zloženom z predsedu Jána Mazáka a zo sudcov Alexandra Bröstla a Ľudmily Gajdošíkovej o sťažnosti JUDr. J. T. a A. T., obaja trvale bytom B., zastúpených advokátom JUDr. L. Š., so sídlom B., vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 24/03 takto

r o z h o d o l :

Základné právo JUDr. J. T. a A. T. podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 24/03 porušené neboli.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. marca 2005 doručená sťažnosť manželov JUDr. J. T. a A. T., obaja trvale bytom B. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. Ľ. Š., so sídlom B., v ktorej namietajú porušenie ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) a základného práva podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „Listina“) postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 24/03.

Sťažovatelia doručili 16. januára 2003 okresnému súdu žalobu o zaplatenie 300 000 Sk s príslušenstvom proti manželom J. a K. K. (ďalej len „žalovaní“) z titulu nevrátenej peňažnej pôžičky z roku 2001. Prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo 16. decembra 2003, na ktorom sťažovatelia zmenili petit, čo okresný súd akceptoval. Druhé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo 16. marca 2004 a tretie pojednávanie 6. mája 2004. Na tomto pojednávaní uplatnili žalovaní námietku miestnej príslušnosti súdu, na základe ktorej okresný súd rozhodol o postúpení veci Okresnému súdu Bratislava II. Sťažovatelia sa písomnými žiadosťami z 10. novembra 2004 a 25. januára 2005 adresovanými Okresnému súdu Bratislava II dožadovali poskytnutia informácie o stave konania a určenia termínu pojednávania. Okresný súd Bratislava II listom sp. zn. Spr. 2015/05 z 10. februára 2005 informoval sťažovateľov, že uznesením Krajského súdu v Bratislave z 30. novembra 2004 bol ako miestne príslušný určený okresný súd, ktorému bola vec postúpená 1. februára 2005. Právny zástupca sťažovateľov bol informovaný, že okresný súd určí termín ďalšieho pojednávania najskôr v mesiaci máj 2005.

Podľa názoru sťažovateľov boli doterajším postupom okresného súdu porušené ich základné práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 6 ods. 1 Dohovoru a čl. 38 ods. 2 Listiny a navrhujú, aby ústavný súd vo veci ich sťažnosti prijal nasledovný nález:

„Základné právo sťažovateľov JUDr. J. T. a A. T. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakotvené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd Okresným súdom Bratislava V v občianskoprávnom konaní vedenom pod č. k. 7 C 24/03 porušené bolo.

Okresnému súdu Bratislava V prikazuje vo veci vedenej pod č. k. 7 C 24/03 konať bez zbytočných prietáhov.

Ústavný súd sťažovateľom JUDr. J. T. a A. T. priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 25 000 Sk, ktoré je Okresný súd Bratislava V povinný vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Bratislava V je povinný zaplatiť sťažovateľom JUDr. J. T. a A. T. náhradu trov konania vrátane trov právneho zastúpenia do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. Trovy právneho zastúpenia podľa predloženého vyúčtovania v sume 8 300 Sk, je povinný zaplatiť na účet ich splnomocneného právneho zástupcu vedený v Tatra banka, a. s. , č. účtu:“.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľov predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 89/05-7 z 23. marca 2005 ju prijal na ďalšie konanie. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľov a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili k tomu, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie; predsedu okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti.

Právny zástupca sťažovateľov a predseda okresného súdu oznámili ústavnému súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Právny zástupca sťažovateľov zároveň poukázal na skutočnosť, že okresný súd na pojednávaní 24. mája 2005 nevyužil možnosť na vydanie rozsudku pre zmeškanie podľa § 153b Občianskeho súdneho poriadku, hoci boli splnené na to všetky zákonné podmienky.

Vo vyjadrení predsedu okresného súdu k sťažnosti sa okrem iného uvádza:

„Návrh vo veci samej bol podaný na tunajší súd 17. 1. 2003. Súdny poplatok za návrh navrhovateľa zaplatili na základe výzvy súdu, ktorú prevzal ich právny zástupca 13. 2. 2003 dňa 20. 2. 2003. Prvé pojednávanie sa konalo 16. 12. 2003, odporcovia sa nedostavili. Zákonný sudca JUDr. O. T. ukončila pracovný pomer na tunajšom súde v marci 2003. V dôsledku chýbajúceho sudcu, oddelenie bolo pridelené novému zákonnému sudcovi JUDr. E. Š., ktorý termín pojednávania vytýčil 16. 12. 2003, následne 16. 3. 2004, kedy sa opäťovne odporcovia nedostavili. Ďalší termín pojednávania bol 6. 5. 2004, kedy sa odporcovia dostavili po prevedení orgánmi polície, vyjadrili sa k miestu svojho pobytu za účelom zistenia príslušnosti. Zákonný sudca vec postúpil v zmysle § 105 ods. 1 O. s. p. Okresnému súdu Bratislava II, ktorý vec prevzal 18. 5. 2004. Okresný súd Bratislava II svoje stanovisko k nesúhlasu s postúpením veci v zmysle § 105 ods. 3 O. s. p. zaslal Krajskému súdu v Bratislave 29. 9. 2004. Uznesenie krajského súdu č. k. NcC 35/04 zo dňa 30. 11. 2004 bolo Okresnému súdu Bratislava II doručené 10. 1. 2005 s tým, že na prejednanie je príslušný Okresný súd Bratislava V. Okresný súd Bratislava II postúpil vec tunajšiemu súdu 2. 5. 2005 a zákonný sudca JUDr. Š. vo veci vytýčila termín pojednávania na deň 24. 5. 2005.

Som toho názoru, že zákonný sudca Dr. Š. prieťahy v konaní nespôsobilá, tieto boli spôsobené objektívnou skutočnosťou – stálymi zmenami miesta pobytu odporcov, čo sami uviedli dňa 6. 5. 2004. Iný prieťah konania vidím zo strany Okresného súdu Bratislava II, keď zákonný sudca svoj nesúhlas s postúpením veci vyjadril 16. 9. 2004, teda po 4 mesiacoch od nápadu veci na Okresný súd Bratislava II.“

Zo súdneho spisu sp. zn. 7 C 24/03 zistil ústavný súd nasledovné:

1. Žaloba sťažovateľov o zaplatenie 300 000 Sk s príslušenstvom proti žalovaným bola okresnému súdu doručená 17. januára 2003.
2. Dňa 30. januára 2003 okresný súd vyzval sťažovateľov na zaplatenie súdneho poplatku (súdny poplatok bol uhradený 20. februára 2003).
3. Dňa 11. marca 2003 vyzval okresný súd odporcov na vyjadrenie k žalobe.
4. Dňa 24. októbra 2003 nariadila zákonná sudkyňa termín pojednávania na 16. december 2003.

5. Listom z 13. novembra 2003 právny zástupca sťažovateľov požiadal okresný súd o informáciu o stave konania, resp. o nariadenie termínu pojednávania.
6. Na pojednávaní 16. decembra 2003 sťažovatelia rozšírili svoj návrh o zaplatenie 50 000 Sk. Vzhľadom na neprítomnosť žalovaných (doručenie predvolania u nich nie je vykázané) bolo pojednávanie odročené na 4. marec 2004.
7. Pojednávanie 16. marca 2004 bolo odročené z dôvodu neprítomnosti žalovaných (odmietli prevziať predvolanie doručované prostredníctvom zamestnávateľa; doručenie predvolania cestou polície bolo bezúspešné).
8. Na pojednávaní 6. mája 2004 odporcovia (predvedení cestou políciou) vyhlásili, že majú trvalé bydlisko v D., kde sa ale nezdržiavajú; bývajú v podnájme, pričom majú v prenájme školskú jedáleň v B.. Okresný súd na to uznesením vyslovil svoju miestnu nepríslušnosť a postúpil vec podľa § 87 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku Okresnému súdu Bratislava II (spis bol doručený 18. mája 2004).
9. Okresný súd Bratislava II vyslovil 29. septembra 2004 nesúhlas s postúpením veci a 1. októbra 2004 vec predložil na rozhodnutie Krajskému súdu v Bratislave.
10. Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 2 NcC 35/04-32 z 30. novembra 2004 rozhodol, že vo veci je miestne príslušný okresný súd (okresnému súdu bolo uznesenie doručené 10. januára 2005).
11. Okresný súd Bratislava II postúpil vec okresnému súdu 2. mája 2005.
12. Dňa 4. mája 2005 nariadila zákonná sudkyňa pojednávanie na 24. máj 2005 a zároveň požiadala o predvedenie žalovaných príslušný policajný orgán.
13. Pojednávanie 24. mája 2005 bolo odročené pre neúčasť žalovaných (ich právny zástupca sa ospravedlnil).

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa svojou sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 38 ods. 2 Listiny, ako aj práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 24/03.

Pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru a základného práva podľa čl. 38 ods. 1 Listiny ústavný súd vychádza zo svojej stabilnej judikatúry, v súlade s ktorou odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (III. ÚS 61/98), pričom k vytvoreniu stavu právnej istoty dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom nastoľujúcim stav právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (II. ÚS 32/05).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 Listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 74/97, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú: 1) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, 2) správanie účastníka konania a 3) postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prejednáwanej veci.

Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosťou sťažovateľov namietané konanie.

1. Ústavný súd po zistení, že predmetom namietaného konania je zaplatenie sumy 300 000 Sk s príslušenstvom, a oboznámení sa so spisom sp. zn. 7 C 24/03 konštatoval, že vec nemožno považovať za zložitú ani z právneho, ani z faktického hľadiska.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľov ako účastníkov namietaného konania, ústavný súd po analýze doterajšieho priebehu namietaného súdneho konania konštatoval, že obaja

sťažovatelia, resp. ich právny zástupca boli v doterajšom priebehu konania aktívni a poskytovali okresnému súdu potrebnú súčinnosť, a preto nemalo ich správanie žiaden negatívny vplyv na doterajší priebeh konania vedeného pod sp. zn. 7 C 24/03.

3. V rámci posledného kritéria sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v doterajšom priebehu konania vedeného pod sp. zn. 7 C 24/03.

Zo spisu vyplýva, že prvé pojednávanie vo veci nariadila konajúca sudkyňa 24. októbra 2003 na 16. december 2003, t. j. po uplynutí viac ako 10 mesiacov od doručenia žaloby okresnému súdu. Ústavný súd v súlade s doterajšou rozhodovacou činnosťou dospel k záveru, že niekoľkomesačná a ojedinelá nečinnosť okresného súdu (od 11. marca do 24. októbra 2003) v danom prípade nevykazuje takú intenzitu, že by ju bolo možné hodnotiť ako porušenie označených základných práv sťažovateľov.

V ďalšom období okresný súd vo veci konal podľa názoru ústavného súdu plynulo do 6. mája 2004, keď uznesením vyslovil svoju nepríslušnosť vo veci opierajúc sa o oznámenie miesta trvalého pobytu žalovaných na pojednávaní 6. mája 2004. Ústavný súd vzal do úvahy skutočnosť, že meritórnemu rozhodnutiu vo veci objektívne bránila opakovaná neprítomnosť žalovaných na pojednávaniach 16. decembra 2003 a 16. marca 2004, pričom predvolanie žalovaných na druhé z týchto pojednávaní zabezpečoval okresný súd aj prostredníctvom príslušného policajného orgánu.

Po vyslovení svojej miestnej nepríslušnosti 6. mája 2004 okresný súd vo veci nekonal až do 2. mája 2005, keď mu vec bola postúpená Okresným súdom Bratislava II v nadväznosti na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave 30. novembra 2004. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažnosť sťažovateľov nesmerovala proti postupu Okresného súdu Bratislava II, ústavný súd sa nezaoberal skutočnosťou, či k zbytočným prierahom v konaní došlo zo strany tohto súdu.

Námietka právneho zástupcu sťažovateľov o nevyužití možnosti navrhnúť vydanie rozsudku pre zmeškanie podľa § 153b Občianskeho súdneho poriadku nemá v tejto spojitosti žiaden význam.

Zohľadňujúc všetky relevantné skutočnosti ústavný súd dospel k záveru, že v doterajšom postupe okresného súdu v konaní sp. zn. 7 C 24/03 nie sú prieťahy, ktoré by bolo možné hodnotiť ako zbytočné, spôsobilé porušiť základné práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 6 ods. 1 Dohovoru a čl. 38 ods. 2 Listiny.

Vzhľadom na toto rozhodnutie bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších požiadavkách sťažovateľov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júna 2005